

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

پادکست آثار شیوع کووید-۱۹ بر اقتصاد منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی

در **پادکستی** که اخیراً توسط صندوق بین‌المللی پول منتشر شده، مدیر بخش خاورمیانه و آسیای مرکزی صندوق از میزان تاثیر ویروس کووید-۱۹ بر اقتصاد منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی به‌خصوص در کشورهای آسیب‌پذیر و جنگ‌زده صحبت کرده است. در این مصاحبه، ویروس کووید-۱۹ برای منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی به عنوان شوکی دوگانه و طوفانی کامل مطرح شده که به کشورهای با درآمد پایین و کشورهای در حال توسعه نسبت به سایر مناطق جهان آسیب بیشتری وارد می‌کند. گزارش حاضر به ترجمه اهم صحبت‌های ایشان در این خصوص می‌پردازد.

تهیه‌کننده: طاهره کرمی دستنایی

ارو بهشت ماه ۱۳۹۹

مدیر بخش خاورمیانه و آسیای مرکزی صندوق بین‌المللی پول از میزان تاثیر ویروس کووید-۱۹ بر اقتصاد منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی به خصوص در کشورهای آسیب‌پذیر و جنگ‌زده می‌گوید:

- کووید-۱۹ برای منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی شوکی دوگانه و طوفانی کامل است. این بحران به کشورهای با درآمد پایین و کشورهای در حال توسعه نسبت به سایر مناطق جهان آسیب بیشتری وارد می‌کند.
- با توجه به وابستگی بالای کشورهای خاورمیانه و آسیای مرکزی به نفت، تاثیر اقتصادی این بیماری بر این کشورهای این منطقه بسیار چشمگیر می‌باشد. گسترش ویروس کرونا و تاثیر آن بر اقتصاد و همچنین شوک نفتی اخیر که با کاهش تقاضا و سپس کاهش ناگهانی قیمت نفت همراه بوده، تاثیر این بحران را مضاعف کرده است.
- همه کشورهای منطقه تحت تاثیر این بحران قرار گرفته‌اند و اکثر آنها با معرفی اقدامات مشخصی برای حمایت از زندگی و معیشت مردمان خود و همچنین محافظت از بخش‌های خاص در اقتصاد، سعی در کنار آمدن با شوک کووید-۱۹ را دارند.
- اضافه شدن اقدامات مهارکننده به شوک‌های قبلی باعث شده که به تدریج اقتصاد کشورها رو به تعطیلی برود و این تاثیر در بخش‌های با اشتغال بالا مانند گردشگری، تجارت و همچنین بخش‌های خدماتی بیشتر مشهود است. این موضوع مدیریت بحران را به ویژه برای کشورهایی که سهم بالایی از اقتصاد غیررسمی دارند، پیچیده‌تر کرده است.
- بخش نفت هم برای کشورهای تولیدکننده و هم برای کشورهای واردکننده نفت حائز اهمیت است. شوک‌های نفتی بر درآمد صادرکنندگان نفت و همچنین بر وضعیت مالی آنها تاثیر دارد. در این میان، کشورهایی که در حال حاضر دارای بافر (ضربه‌گیر) هستند، می‌توانند از آنها برای کم‌کردن برخی از پیامدهای شوک‌ها استفاده نمایند. اما مدیریت اقتصادی برای کشورهایی که بافرهای کمتری دارند، پیچیده‌تر خواهد بود، علاوه بر صادرات نفت، کشورهای واردکننده نفت نیز با توجه به میزان حواله‌ها، جریان سرمایه و سرمایه‌گذاری‌های تولیدکنندگان نفت، به طور غیرمستقیم از افت قیمت نفت تاثیر می‌پذیرند.
- درگیری‌های طولانی‌مدت در منطقه که منجر به جابجاشدن انبوه مردم شده، یک بحران اضافی است که مسئله مهار ویروس را پیچیده‌تر می‌کند. بویژه با توجه به محدودبودن زیرساخت‌ها و کیفیت پایین مراقبت‌های بهداشتی و درمانی کشورهای تحت جنگ و درگیری و یا کشورهایی که پذیرای شمار زیادی از پناهنجویان هستند، این مسئله مدیریت بحران را سخت‌تر می‌کند.
- با توجه به اینکه کشورهای منطقه از منظر اقتصادی فعال هستند و بازارهای سرمایه بین‌المللی در کشورهای نوظهور از جمله فعال‌ترین بخش‌ها به شمار می‌رود، جریان خروج ناگهانی سرمایه از این کشورها که در چند هفته گذشته مشاهده شده، اثری برابر یا کمی کمتر از آنچه در سایر بازارهای کشورهای در حال توسعه جهان

معاونت بررسی های اقتصادی

اتفاق افتاده، دارد. اما مطمئناً با توجه به سطح بالای بدهی این کشورها و میزان بودجه مورد نیاز آنها برای سال جاری و سال آینده، به طور کلی، خروج سرمایه از کشور، یک موضوع چالش برانگیز برای بازارهای در حال توسعه و همچنین برای کشورهای منطقه خواهد بود.

- کشورهای منطقه به سرعت در تلاش برای برطرف کردن پیامدهای شوک ویروس کرونا هستند و هزینه‌های مازاد و هم چنین اقدامات فیزیکی را برای مقابله با چالش‌های این بحران بسیج کرده‌اند. به طور متوسط بیش از سه و نیم درصد تولید ناخالص داخلی در منطقه برای این بیماری هزینه شده است. با این وجود، وضعیت در بین کشورها متفاوت است. کشورهایی که دارای بافر (ضربه‌گیر) بالایی هستند، می‌توانند بیشتر هزینه کنند. سایر کشورها باید با اولویت‌بندی مجدد مخارج خود از طریق تخصیص مجدد بودجه، روش‌های دیگری را برای اولویت دادن به هزینه‌های مراقبت بهداشتی و سایر هزینه‌های لازم برای حفظ جان شهروندان خود به کار گیرند.

- نقش جامعه جهانی در کمک به کشورهای خاورمیانه و آسیای مرکزی برای مقابله با این بحران بسیار مهم است. در این میان، صندوق بین‌المللی پول در بسیج کمک‌های بین‌المللی از طریق اعطای تسهیلات سریع به این کشورها اقداماتی انجام داده و چندین کشور منطقه از این کمک‌ها بهره‌مند شده‌اند. علاوه بر این، این صندوق، کمک‌های مالی حمایتی خود برای کشورهای کم درآمد را که با مشکل پرداخت بدهی روبرو هستند، گسترش داده است. کشورهای گروه ۲۰ نیز در این زمینه گام‌هایی برداشته‌اند. نکته مهم این است که این بحران کشورهای با درآمد پایین و کشورهای در حال توسعه را بیش از سایر نقاط جهان تحت تأثیر قرار داده و برای کمک به این کشورها در مقابله با پیامدهای متعدد شوک‌ها و همچنین ترمیم سریع اقتصاد آن‌ها توجه ویژه‌ای لازم است.

